

SZEF
URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

BD1-K1044-0511-1 -1/23

W związku z ... petycją z dnia 6 lutego 2023 r. dotyczącą podjęcia prac legislacyjnych zmierzających do zmiany obowiązujących przepisów w celu wyłączenia świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 9 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1255) z możliwości egzekucji przedstawiam stanowisko Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wyjaśniające powody negatywnego rozpatrzenia petycji.

Świadczenie wypłacane przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych osobom o potwierdzonym przez Szefa Urzędu statusie osób represjonowanych z powodów politycznych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych – tak samo, jak dodatek kombatancki, o którym mowa w art. 15 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2039) czy świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 3 ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek

Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2021 r. poz. 1818) – może podlegać egzekucji – *a contrario* art. 831 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.).

Zgodnie bowiem z art. 831 § 1 pkt 6a ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego egzekucji nie podlega wyłącznie jednorazowa lub okresowa pomoc pieniężna przyznawana przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych kombatantom i innym osobom uprawnionym znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, zdrowotnej lub w związku z zaistnieniem zdarzeń losowych (na przykład pomoc pieniężna, o której mowa w art. 19 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, w art. 5a ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republiki Radzieckich oraz w art. 10 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych).

Powyższe wynika z odmiennych charakterów obydwu świadczeń.

Zauważyć bowiem trzeba (odnosząc się przy tym konkretnie do [redacted], petycji), że to właśnie jednorazową i okresową pomoc pieniężną przyznawaną przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych osobom uprawnionym należałoby określać mianem „zasiłku celowego”. Celem bowiem udzielenia tej pomocy jest wspomoczenie wnioskodawców pozostających w trudnej sytuacji materialnej, zdrowotnej lub w związku z zaistnieniem określonych zdarzeń losowych. Jednorazowa pomoc pieniężna może być przyznawana w szczególności na pokrycie kosztów zakupu wózka inwalidzkiego, sprzętu rehabilitacyjnego lub wyrobów medycznych, jak również na dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do niepełnosprawności, a okresowa pomoc pieniężna – w szczególności na zaspokojenie potrzeb bytowych i ochronę zdrowia w przypadku długotrwałej choroby powodującej wzrost kosztów utrzymania, zakupu leków, środków opatrunkowych oraz dojazdów do zakładów leczniczych na zabiegi medyczne i rehabilitacyjne, opłacenie pomocy pielęgniarstwa niezbędnej z uwagi na wiek lub stan zdrowia.

Wspomnianą pomoc pieniężną wyróżnia zatem cel jej przekazania – konkretny cel określony w ustawie. Uzasadnia on potraktowanie tej pomocy w sposób szczególny, to jest poprzez wyłączenie kwot udzielonej pomocy spod możliwości egzekucji. Wyłącznie bowiem taka konstrukcja prawna gwarantuje, że udzielona pomoc pieniężna zostanie wypłacona osobie zainteresowanej i że zostanie ona spożytkowana na zaspokojenie potrzeb zdrowotnych tej osoby.

Natomiast, gdyby istniała możliwość prowadzenia egzekucji z kwot przedmiotowej pomocy pieniężnej, samo jej udzielenie mogłoby być pozbawione sensu. W przypadku prowadzenia egzekucji z majątku osoby zainteresowanej, wypłata pomocy tej osobie nie gwarantowałaby spożytkowania jej na cele związane z potrzebami tej osoby. Mogłaby bowiem służyć zaspokojeniu roszczeń osób trzecich.

Świadczenie pieniężne nie ma takiego charakteru i celu. Osoba uprawniona może spożytkować otrzymywane co miesiąc kwoty tego świadczenia w dowolny sposób, rozporządzając nimi według własnego uznania. W konsekwencji nie wydaje się również, że wspomniane świadczenia powinny podlegać szczególnej ochronie.

Zauważyć przy tym trzeba, że ewentualna egzekucja komornicza (podobnie, jak egzekucja administracyjna) może być prowadzona wyłącznie w przypadkach określonych przepisami obowiązującego prawa, w szczególności w sytuacji, gdy osoba, której majątek został zajęty albo z majątku której przeprowadzana jest egzekucja, zawarła umowę o charakterze odpłatnym i nie wywiązuje się z ciężących na niej obowiązków dotyczących płatności. W tym sensie zarówno zajęcie, jak i egzekucja nie są niezależne od osoby, w stosunku do majątku której są przeprowadzane (chyba, że zostało popełnione przestępstwo, np. wyłudzenia albo kradzieży danych osobowych). Osoba ta, zazwyczaj, ma wcześniej również możliwość uregulowania swoich zobowiązań i uniknięcia zajęcia majątku i egzekucji z niego.

Niezależnie od powyższego informuję, że Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych nie posiada prawa inicjatywy ustawodawczej, nie może więc wszcząć odpowiednich działań legislacyjnych mających na celu wyłączenie świadczeń pieniężnych wypłacanych przez Urząd osobom uprawnionym z możliwości egzekucji.

Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych nie posiada przy tym informacji, aby takie działania miały podjąć albo planowały podjąć inne uprawnione do tego organy.

Warszawa, dnia 7 marca 2023 r.

Z powiem

Teresa W